

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiae, Speculum Disciplinae, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De nouiter professis in ordine. Cap. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

114 S. BON. SPEC. DISCIP.
cedat, ne vna ovis morbida, cōtagione morti-
fera totum gregem contaminet. Peruersus &
insolens, non nisi in onus religionis & dissolu-
tionem admittitur.

De nouiter professis in ordine.

CAP. VI.

AD professionem admissis fit quā maxi-
ma cura, ne defluāt. Perfecti quique ma-
gna se discretionis subtilitate conspiciant, ne
ad deteriora vnquam vel in opere, vel in cogi-
tatione delabantur.] Si curare parua negligi-
mus, sensibilius seducti audenter etiam ma-
iora perpetramus. Susceptam etiam examinis
tempore disciplinam, prudens non abiicit, imò
nec suum continuò quasi iam sibi sufficiens
deserit instructorem. Eget rectore nouitius,
eget nouus directore professus. Vanus & fi-
ctus vt instructoris curam euaserit, insolenscit,
assumit cornua, fit præsumptuosus & audax,
& quasi vacca lasciuens à prima in formatione
declinat. Cessat oratio, tepet deuotio, confessio
peccatorum negligitur: vt putes eum aut sui
oblitum, aut non habere peccatum. Facit qui-
dem dilata confessio vt negligens mundus ap-
pareat, licet non existat; dum culpas absorbet
obliuio, absoluit. Multiplicantur dum non cu-
rantur offensa: multiplicatae ne discernantur
& corrigantur impediunt. Multitudo peccato-
rum impedit ne videantur. Vnde piger tunc
est maximè vitiosus, cum vitia non agnoscit.
Sic filia fatua in deminoratione erit: Iusto-
rum autem semita quasi lux splendens proce-
dit & crescit vsque ad perfectam diem.] Pro-
fessi ergo profiteantur profectum, præsum-
ptionem præscribāt. Dabit ad hoc, humilitatis
&

Greg. hom.
3. in Eze.

Rara con-
fessio quid
efficiat.

Ecclesi. 12, 3
Ierem. 4, 18

& paupertatis constantia perseverans affectum, & curarum abiectio terrenarum, exercitatio charitatis, & quæ complectitur omnia considerationis attentio. Summa religiosi virtus humilitas, quæ ipsum curat, perficit, & conservat. Sine humilitate nulla virtus, nulla perfectio aut acquiritur aut servatur. Virtutum siquidem bonum quoddam ac stabile fundamentum est humilitas. Nempe si nutet illa, virtutū aggregatio non est nisi ruina. Et quoniā ad humilitatem humiliatio via est: non erubescant humilia, nec humilitatis officia facile respuant; nec imposita recommendent. Omnis ab eis præsumptionis audacia proscribatur. Anterioribus fratribus in ordine deferant: ac semper eorum respectu se iuniores & novitios reputent. Ad exteriora, vel honoris alicuius officia, provehi non affectent. Multos prope nimis promotio, à virtutum iam profectu per vitium elationis deiecit. Qui mundum deserunt (ait sanctus) ad exteriora officia vehi non debent, nisi per humilitatem diutius in eiusdem mundi contemptu solidentur. Et quia novorum & iuniorum tentatio solet esse facile superbire; nescire modum humilitatis servare; & si fortè in aliquo præsent, officij metas excedere; ac de minimis grandia iactare: attendant sibi super his vigilantiter. Non potest intimo conscientiae testimonio gloriari veraciter, nisi qui extrinsecas gloriolas perfecte respuerit.] Paupertas in omnibus placeat, ne iterum siue in libris siue in aliis rerum se velint sarcinulis onustare. Perfecta rerum abiectio, à cura expedit mentem, ab infectione affectum. Nemo in Christi expeditione liberior nil habente. Si aliquibus egeant, studeant parcitati. Super omnes divitias, diuitem facit paupertas. Hæc quoque in victu, & in his quæ carnis

Humilitas
summa virtus
religiosa.

ver. ep. 87.
in fine.

Propera
promotio
à virtutum
deiecit profectum.
Gregor. l. 8.
moral. c. 33.
in princip.
Iuniorum
tentatio est
superbia.

ver. ep. 42.
ante med.

Paupertas
commendatur.

sunt maximè amplectenda. Non est euangelici pauperis gaudere superfluis, luxibus indulgere: & quod nec diuites possunt, semper velle in omnibus abundare, nec penuriam scire pati. Familiaritates superfluas fugiant. Esto (ait quidam) omnibus benignus; nemini blandus, paucis familiaris, omnibus æquus. Et sanctus, Tria (inquit) religiosum quemlibet decet: pauca loqui, paucos habere familiares, & multum orare. Vbi multi familiares: ibi multæ locutiones, & sibi singulares. Si familiarem admittis, sit quem ætas, mores, discretio, & honestas insignit & commendat. Familiaritas si fuerit ordinata, non erit blanda, improba, puerilis. Est modesta quædam in sancta familiaritate seueritas, est & iustitiæ rectitudo: vt nullatenus vitium fouearur, nec pro amico proximus offendatur. Noli (ait Sapiens) pro amico inimicus fieri proximo.] Secularium denique familiaritas indiscreta, religiosi quietem multipliciter inquietat. Nullius gratiam munusculis comparent. Si quid fortè alicui vel causa exacti necessaria (prius religionis lege licentia præobtentâ) obrulerint; honestas rei & vilitas pretij, religiosorum & pauperum xeniam esse probent. Non frequentent propinquos, nec exterioribus se implicent curis: sed salutis propriæ memores, agendæ potiùs penitentia vacent. Non cadat à mente professio: sed semper ad quid venerint cogitèt. Pensent quod de quibusdam ait sanctus Gregorius: Sæpè (inquit) nonnulli aperta prauitatis vias deserunt, sanctitatis habitum sumunt: sed mox vt prima limina bene viuendi contigerint, oblitii quid fuerint, affligi iam per penitentiam de consummatis nequitiiis nolunt. Laudari de inchoata iustitia appetunt: præestiam cæteris melioribus concupiscunt. Et post

Phil. 4. 12.

Senten. lib. de 4. virtutibus, cap. Continentia. Obserua tria que religiosi decet.

Eccl. 6. 1.

Munusculis nullius gratia comparanda.

Lib. 8. moral. c. 32. in fine.

post pauca: In rebus (ait) multiplicibus occupati, atque ipsa occupatione confusi: nō solūm perpetrata minimè deplorant, sed adhuc quæ deplorentur exaggerant.] secundūm Apostolum: Nemo militans Deo, implicat se negociis secularibus, ut ei placeat cui se probavit.] De sancto legitur, quōd quanto magis se ab humanis curis & colloquiis sequestrabat, tanto illi vicinior & propinquior Deus erat. Viranda maximè colloquia mulierum. Non potest toto corde habitare cum Domino, qui mulierum accessibus copuletur. Charitatis obsequia libenter impendant. Caritas semper reddita, semper detinet debitorem. Hæc autem quomodo negetur amicis, quæ etiam debetur inimicis? Postquam vel orationi vacauerint, vel ad studium se dederint, ad seruendum fratribus surgant: & si necesse fuerit, officiales nunc hunc nunc illum, discretè tamen & prout oportuerit iuuent: ut secundūm Apostolicam doctrinam & vitam, manibus suis laborantes quod bonum est, aliorum fratrum etiam corporaliter, si fieri potest, participantes laboribus, in charitatis semper exercentur operibus, & cibum corporis non absque labore comedant corporali: ut hæc sancta consuetudo ipsos in humilitate custodiat, in fraterna dilectione & omni perfectione cōfirmet. Qui communibus instant, suisque obsequiis alios portant, sunt corporali simul & spiritali suffragio supportadi. Meritò singuli pro his orant, qui pro communitate laborant. In spiritalibus bonis Martha participet cum Maria, quæ utique sunt sorores, & æqua sit pars descendens ad prælium & permanentis ad sarcinas, & æqualiter diuidat. Qui nobis corporaliter obsequuntur, iustè sortem in necessariis spiritaliter assequuntur. Rursum communitatis operibus,

at. cōfess
2. Tim. 2. 4
Iohne Ab-
bate in vi-
tis Patrū,
lib. 1. c. 1.
circa medi-
Fratres la-
borantes
adiuuadi.
1. Tess. 4. 11
Luc. 10. 39
1. Reg. 30.
24.
Communitatis
opera omni-
bus prae-
ferenda.

ange-
ndul-
t velle
re pa-
o (ait
ndus,
ctus,
ecent:
mul-
æ lo-
arem
& ho-
itas si
pue-
liari-
nul-
roxii-
mico-
ique
mul-
nuf-
ausa
e li-
ei &
i xe-
pin-
sed
per-
fesi-
pen-
ego-
tatis
sed
ge-
eni-
ant.
esse
Et
post

1. Cor. 13, 5

Aug. reg.
sap. 24.Finis pro-
fessionis
nostræ
Deus, ad
quem ve-
nitur mē-
tis purita-
te.*poriè leg.
Qui si cō-
temptum
mundi,
corde fi-
xum.

2. Cor. 13, 5

Puritas
mentis
studiosè
sectanda.

ribus, familiaria nemo præponat. Caritas (de qua scriptum est) non quærit quæ sua sunt: sic intelligitur, quæ communia propriis, nō propria communibus anteponit.] Considerationi denique ante omnia & in omnibus vigilandū, quæ ad finem & directionem attendit. Finis ad quem nostra tendit professio, regnum Dei vel potius ipse Deus. Directio qua illic tenditur, mentis est puritas, ad ipsum principaliter directiva. Hærendum iugiter his duobus. Necessesse est enim mentem considerare quò recurrat, cuique principaliter inhæreat. Non hærentem enim per singulas horas atque momenta pro incursum varietate mutari, atque ex his quæ extrinsecus accidunt in illum statum reformari, qui primus occurrerit necesse est. Hinc est, quòd multos pro Christi amore maxima contemnent, pristinum tamen affectum in minimis retinentes pro graphio videmus, acu vel calamo commoueri. Irascuntur mobiliter & instantur, velut qui non habent Apostolicam charitatem. Qui si contemplationem mundi cordis fixam tenerent; nunquam pro paruis rebus admitterent, quod ne pro magnis ac pretiosis incurrerent opibus, easdem penitus abiicere maluerunt. Vnde liquet perfectionem non statim facultatum seu dignitatū abiectione contingi, vbi non fuerit charitas illa, cuius Apostolus mēbra describit, quæ in sola cordis puritate consistit. Nam quid est non æmulari, non instari, non irritari, & reliqua: nisi cor perfectum atque mundissimum Deo offerre & intactum, à cunctis perturbationibus custodire? Quidquid ergo nos ad hanc puritatem potest dirigere, tota virtute sectandum est. Quicquid autem ab hac potest retrahere, quamuis necessariū & vtile videatur, vt perniciosum & noxium deuitandum.

Sine

Sine via tendentibus, labor est itineris nō profectus. Operantur & seruant quā maximē puritatē, perfecta humilitas & expeditio mentis à terrenis. Erit denique vt purus animus pura Deum oratione frequentet, frequentando gustet, gustando probet quā suavis est Dominus. Erit denique vt diuino inebriatus amore, totam in Deum considerationem inflectat: toto in ipsum desiderio pergat: nil ei sit dulcius, nihil iucundius in hac vita, quā vācare & videre quoniam ipse est Deus, quod est in partibus considerationis potissimum. Affecta sic anima comprehendit, complectitur & stringit, & tenet, dicēs: Tenui eum, nec dimittam. Puritas itaque via est regia, per quam ad sponsi amplexus, per quam tādē ad patriam peruenitur. Per hanc tandem veri Israëlitaē de virtute in virtutem donec videatur Deus deorum in Sion, desiderij gressu indeclinabili gradiuntur: Christum super omnia diligunt: nihil eius amori præponunt in via, quem habituri sunt mercedem in patria. Et nunc ego, qui licet admodum imperfectus & rudis, per obedientiam tamē erudiendis simplicibus aliqua hæc documēta congeffi, pulchriū depingēs hominem, pictor fœdus: eos supplex per Dominum obsecro, vt me sibi & si minūs proficuum, tamen beneuolum attendentes, in orationibus suis mei meminerint peccatoris: quatenus eis orationibus meorum veniam peccatorum affecurus, in potentias Domini, vnā cum eis merear introire, ipso misericordiarum Domino id præstante, cui est honor & gloria in secula seculorum. Amen.

Explicit Speculum discipline ad novitios S. Bonauentura.